

Täysistunto

Torstai 14.12.2017 klo 17.45—20.39

2.3. Pääluokka 26 Sisäministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi esitellään sisäministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 26.

Keskustelu

18.29 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallinto- ja turvallisuusjaosto on käsitellyt sisäministeriön hallinnonala, ja valtiovarainvaliokunta on tehnyt siitä mietinnön. Tässä vaiheessa haluan kiittää jaoston jäseniä hyvästä yhteistyöstä monen hallinnonalan osalta, joista myös sisäministeriön hallinnonala on mielestäni erittäin hyvin valmisteltu.

Sisäministeriön hallinnonalan toimintamenoihin esitetään yhteensä noin 1,5 miljardia euroa. Tämä on noin 45 miljoonaa euroa vähemmän kuin viime vuonna. Määrärahan supistuksen taustalla on pääasiassa se, että turvapaikanhakijoiden vastaanottomenot arvioidaan pienemmiksi kuin kuluvana vuotena. Valiokunta pitää myönteisenä, että sisäisen turvallisuuden resursseja on pystytty lisäämään, vaikkakin hallitusohjelman mukaiset säästöt vähentävät lisäysten vaikutusta.

Poliisi ja suojelupoliisi. Määrärahalisäysten myötä muun muassa poliisien määrä ei laske, vaan se pystytään pitämään 7 200 henkilön tasolla. Poliiseista voi kuitenkin tulla lähivuosina pulaa, koska koulutusmäärärahat ovat olleet riittämättömät. Valiokunta on huolissaan uusien poliisien riittävydestä. Poliisikoulutuksen aloituspaikkoja lisättiin vuonna 2017 vastaamaan resurssitarpeita. Nämä opiskelijat valmistuvat kuitenkin vasta vuonna 2020, joten lisäys ei vaikuta vallitsevaan poliisipulaan. Lisäksi hakukriteerit täytti vain 340 henkilöä. Kaikkia avoinna olleita 400 aloituspaikkaa ei siten voitu täyttää. Valiokunta korostaa, että poliisitoimen rahoitus varmistetaan yksittäisiä hallituskausia pidemmällä tähtäimellä. Näin mahdollistetaan pitkäjänteinen suunnittelu.

Valiokunta pitää hyvänä, että hallitus lisää resursseja terrorismin torjuntaan ja sen ennaltaehkäisyyn. Poliisin toiminnalle asettaa uusia haasteita laitton maahantulo ja maassaoilo. Erityisesti kielteisten turvapaikkapäätösten saaneiden riski laittomaan oleskeluun on kasvanut. Laittomasti maassa oleskelevat syyllistyvät rikollisuuteen, kuten huumausaineiden katukauppaan. Valiokunta lisää 250 000 euroa huumausaineiden katukaupan valvontaan ja ulkomaalaisvalvontaan kadonneiden henkilöiden tavoittamiseksi. Valiokunta lisää myös 220 000 euroa poliisilaitosten koulutustoiminnan turvaamiseen ja kehittämiseen. Suojelupoliisin toimintamenot on arvioitu lähes 6 miljoonaa euroa suuremmiksi kuin päättyvänä vuonna. Valiokunta pitää lisäyksiä erittäin tarpeellisina.

Rajavartiolaitos. Myös Rajavartiolaitoksen toimintamenoja on lisätty siten, että voidaan palkata 55 uutta rajavartijaa itärajalle. Lisäresursseja on osoitettu myös Helsinki—Vantaan kasvavan rajaliikenteen sujuvuuden varmistamiseen. Valiokunta toteaa, että lisää-

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

rärahat kohdistuvat nimenomaan kasvaneiden velvoitteiden hoitoon. Ne eivät poista Rajavartiolaitoksen muihin tehtäviin kohdistuvaa sopeutustarvetta.

Hätäkeskuslaitos. Hätäkeskuslaitoksen osalta valiokunta on erittäin huolissaan resurssein ja henkilöstön riittävyydestä. Hätäkeskuslaitoksen toiminnalliset tulokset ovat laskeutuneet jo muutaman vuoden ajan. Viraston kyky vastata ruuhka- ja häiriötilanteeseen on heikentynyt. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nykyisellä päivityshenkilöstön määrällä ei kyetä saavuttamaan tälle vuodelle asetettuja tavoitteita. Valiokunta lisäksi 400 000 euroa korjaamaan Hätäkeskuslaitoksen henkilöstövajetta.

Maahanmuutto. Maahanmuuton menot ovat laskeneet uusien turvapaikanhakijoiden määrän tasaannuttua. Kustannukset ovat kuitenkin edelleen korkeat, mikä johtuu muun muassa siitä, että hakemuksia uusitaan paljon. Yleisin syy uuteen hakemukseen on kääntyminen kristinuskoon tai usein myös seksuaalisen suuntautumisen vaihtaminen. Nämä syyt ovat valiokunnan saaman selvityksen mukaan täysin suomalainen ilmiö. Muissa maissa vastaavaa ei esiinny. Valiokunta näkee tärkeäksi, että uudelleen tehdyt hakemukset käsitellään nopeasti ja perusteet selvitetään tarkasti.

Puhemies! Aivan lopuksi vielä. Vapaaehtoisen paluun osalta Suomi on pystynyt toteuttamaan palautuksia enemmän kuin muut Euroopan maat. Kiinnostus vapaaehtoiseen paluuseen on kuitenkin hiipunut, ja valiokunta esittää, että hallitus jatkaa sillä tiellä, että vapaaehtoisen paluun järjestelmä olisi houkutteleva. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Risikko, 5 minuuttia.

18.35 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Aivan ensiksi haluan kiittää valiokuntaa siitä, että olette lisänneet vielä täällä eduskunnassakin sisäministeriön hallinnonalalle rahoitusta. Erityisesti te olette lisänneet tuon 470 000 euroa, josta 250 000 euroa osoitetaan huumausaineiden katukauppavalvontaan ja ulkomaalaisvalvontaan kadonneiden henkilöiden tavoittamiseksi ja 220 000 euroa poliisilaitosten koulupoliisitoiminnan turvaamiseen ja kehittämiseen kohdennettuna eri poliisilaitoksille. Sitten vielä Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin saatiin 400 000 euroa lisää. Olen siitä oikein tyytyväinen, koska kaikki se raha, jota voidaan tälle sektorille tuoda ja saada, on lisäys turvallisuuteen.

Arvoisa puhemies! Sisäministeriön hallinnonalalle ehdotetaan ensi vuoden talousarvion määrärahoja yhteensä noin 1,5 miljardia euroa. Tämä on noin 45 miljoonaa euroa vähemmän kuin tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa. Määrärahojen muutos johtuu suurimmaksi osaksi turvapaikanhakijoiden vastaanottoon tarvittavan määrärahan pienenemisestä suhteessa edelliseen vuoteen. Poliisin osuus pääluokan määrärahoista on noin puolet. Viime vuosina sisäisen turvallisuuden resursseja on kyetty jopa lisäämään vaikeasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Toisaalta hallitusohjelman mukaiset toimintameno- ja säästöt ja muut tehdyt leikkauspäätökset pienentävät toimintamenoja kumulatiivisesti siten, että sisäisen turvallisuuden toimijat joutuvat etsimään haastavassa toimintaympäristössä koko ajan uusia, tehokkaampia ja tuottavampia toimintatapoja vähenevien resurssien takia. Meillä koko ajan tarpeet lisääntyvät, ja kun tämä on tällainen työvoimavaltainen ala, niin se johtuu tietysti siitä, että kun ei voi koskaan millään koneella korvata, niin meillä pitää olla henkilöitä, ja siitä syystä tarvitsemme myös resursseja.

Poliisin kohdalla, arvoisa puhemies, lisäpanostus poliisin toimintamenoihin vuodelle 2018 näyttäisi nyt olevan yhteensä 49,5 miljoonaa euroa. Olen siitä todella ylpeä. Tähän on laskettu mukaan keväällä tehty kehyspäätös koskien vuosia 2018—2021, viime elokuun

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

budjettiriihessä sekä täydentävässä talousarviossa ensi vuodelle tehdyt lisäykset sekä viimeisimpänä nämä eduskunnan lisäykset tälle momentille. Näillä kaikilla lisäpanostuksilla vuodelle 2018 poliisin määrärahakehys mahdollistaa noin 7 200 poliisimiehen tason, joka on suurin piirtein se tällä hetkelläkin oleva taso. Meillä tällä hetkellä on alle 20 henkilöä työttömänä, jotenka meillä ei varsinaisesti tätä reserviäkään ole, mutta aivan niin kuin edustaja Niikko toi esille, koulutus on siinä avainasemassa, että me vastaamme sitten tulevaisuudessa poistumaan, kun eläkepoistuma tietysti joka alalla ja myöskin poliisihenkilöillä on tätä. Tällä hetkellä meidän koulutusmäärä vuosittain on se 400 aloituspaikkaa, ja se ainakin ensi vuonna pystytään pitämään siinä samana.

Sitten lisäpanostus suojelupoliisin toimintamenoihin vuodelle 2018 on yhteensä 9,2 miljoonaa euroa, ja aivan sama juttu kuin poliisille yleensäkin: näistä osa on henkilöstöön, osa on kalustoon ja osa on tietojärjestelmiin.

Sitten Rajavartiolaitoksesta. Lisäpanostus Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin ja investointeihin vuodelle 2018 on nyt yhteensä 11,2 miljoonaa, ja tässähän on nimenomaan kalustosta kysymys, mutta myöskin henkilöstöstä. Eliikkä on arvioitu, että noin 155 henkilöä saadaan lisää, ja heidät nimenomaan sijoitetaan itärajalle.

Pelastustoimesta ja Hätäkeskuslaitoksesta totean, että pelastustoimen tietojärjestelmiin suunnataan lisärahoitusta ensi vuonna 3 miljoonaa euroa. Järjestelmiä kehitetään yhteensopiviksi sote- ja maakuntauudistuksen tietojärjestelmien kanssa. Hätäkeskuspäivystäjien koulutusmäärää pystytään nyt lisäämään ehdotetulla 265 000 euron lisämäärärahalla. Tässä on nyt tarkoitus käynnistää se ruotsinkielinen koulutus, ja se olisi tällainen poikkeuskoulutus tässä vaiheessa Vaasan alueelle, ja siitä osa suoritettaisiin Tampereella ja Pelastusopistolla Kuopiossa.

Lopuksi ihan vain totean — vielä eduskunnan lisäys — että valtiovarainvaliokunta on lisännyt Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin yhteensä 400 000 euroa korjaamaan Hätäkeskuslaitoksen henkilöstövajetta.

Maahanmuuttoasiasta voisin puhua vielä myöhemmin, mutta edustaja Niikko toi kyllä esille sen, mistä johtuu, että nämä menot ovat edelleen suuret. Suurimpana syynä siihen, että nämä määrät ovat vielä suuret, on se, että vastaanoton piirissä on suhteellisen suuri määrä henkilöitä: Siellä on yli 14 000 henkilöä, joista osa odottaa kotoutumista, kun on saanut myönteisen päätöksen. Sitten näistä noin 11 000 on saanut kielteisen päätöksen ja he ovat tehneet valituksen, [Puhemies koputtaa] ja siitä sitten katsotaan, että mitä seuraavaksi seuraa. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään debattiin. Pyydän teitä, hyvät edustajat, varamaan sieltä puheenvuoron.

18.40 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset jaoston puheenjohtaja Niikolle ja kiitos myös ministeri Risikolle tämän hallinnonalan esittelystä.

Nämä turvallisuusasiat ovat olleet kuluneella kaudella hyvin esillä, ja hallinto- ja turva- jaoston kokouksissa ei oikeastaan asiantuntijoidenkaan taholta tullut mitään suurempia lisäystarpeita, eli hallitus on talousarvioesityksessään lähtenyt varsin hyvästä tilanteesta liikkeelle. Jaosto kuitenkin päätti lisätä huumausaineiden katukaupan valvontaan ja ulkomaalaisten tavoittamiseen 250 000 ja sitten koulupoliisitoimintaan lisää rahaa, joka toivotaan kohdennettavaksi siten, että kun meillä on 11 poliisilaitosta, niin niihin tulisi 20 000

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

euroa per poliisilaitos, ja siten, että esimerkiksi keväällä ennen kuin koulut päättyvät, maakunnissa pidettäisiin tämmöiset koulukierrokset.

Yksi pieni ilmiö on tullut viime aikoina: Maaseudulla on kylmäasemiksi joitakin poliisiasemia muutettu, erityisesti [Puhemies koputtaa] Enontekiö ja Ilomantsi ovat näitä. Haluaisin [Puhemies koputtaa] ministeriltä tiedustella, aiotteko jotain ohjeistusta tähän asiaan antaa.

18.41 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka tässä hallinto- ja turvallisuusjaostokin on lisännyt määrärahaa ja hallitus jo budjettiesitykseensä lisännyt määrärahaa sisäisen turvallisuuden toimijoille, uskallan sanoa, että nämä määrärahalisäykset eivät suoraan lisää meidän turvallisuuttamme vaan osa näistä rahoista valuu tällaisten prosessien väleihin.

Minä olen itse ollut hallintovaliokunnan eli sisäisen turvallisuuden valiokunnan jäsen vuodesta 2011 alkaen ja nähnyt nämä Pora-uudistukset ja erilaiset hallinnon säästöt ja nyt jonkunlaiset yritykset siihen, että poliisien määrän tason laskuun yritetään vaikuttaa. Tästä sisäisen turvallisuuden kokonaisuudesta puuttuu yli vaalikausien menevä pitkä suunnitelu, jolla voitaisiin tasaisesti, määrätietoisesti vahvistaa sisäisen turvallisuuden toimijoiden resursseja. Nyt nämä lisärahat tulevat ikään kuin hanketyyppisiin paikkauksiin ja yritetään purukumipaikalla paikata sitä aukkoa padossa, josta vuoto isona vuotaa. [Puhemies koputtaa] Sisäisen turvallisuuden tilan osalta meillä on paljon tehtävää ja paljon vielä keskusteltavaa.

18.43 Veera Ruoho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos sisäministeri Risikolle hyvin jämäkästä roolista kaikkien näitten sisäisen turvallisuuden toimijoiden puolustamiseksi ja resurssien vaatimiseksi ja turvaamiseksi heille.

Eilen kävelin valtiovarainministeriöön ja matkalla näin poliisikollegan ja kysyin häneltä — kun olin kuullut puhuttavan tästä — että kun työmarkkinajärjestöjen tekemän kiky-sopimuksen myötä 30 prosenttia lomarahosta lähti pois, niin eikö tämä hallituksen kompensoima pieni- ja keskituloisten veroalennus sitten vaikuttanutkaan. Hän sanoi, että kyllä ehkä se vaikutti, mutta nyt on kuitenkin silleen, että sunttiksia elikkä sunnuntailisiä, kaikkia ylityöisiä, ei enää makseta, yritetään sitä kautta, ja poliisin palkka on itse asiassa vähän vähentynyt. Toivoisin, että tähän kiinnitettäisiin huomiota.

18.44 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskeytyn tässä puheenvuorossani lähinnä poliisiin.

Hyvä, että sisäiseen turvallisuuteen satsataan. Se on varmasti kaikkien puolueiden yhteinen tavoite, ja olemme hallintovaliokunnassakin ottaneet asiaan moneen kertaan kantaa, ja ministeri on meitä onneksi myös kuullut. Poliisin lisäpanostukset ovat tässä tilanteessa kuitenkin positiivinen asia ja tuovat Suomen poliisia lähemmäs pohjoismaista tasoa, kun puhutaan poliisin määrästä. Erityisen ilahtunut olen siitä, että ennalta estävä tai ennalta ehkäisevä toiminta poliisissa on saanut uutta tuulta alleen. Esimerkiksi kotimaakunnassani — tai Sisä-Suomen alueella, kuten sanotaan — poliisilaitoksen ennalta estävää toimintaa ollaan nyt laajennettu, mikä on hyvä asia.

Yleisesti kun mietimme poliisin toiminnan kehittämistä, meidän täytyisi pitää huolta siitä, että poliisi on läsnä ihmisten arjessa, ja viestejä tulee kyllä maakunnista, että näin ei aina

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

ole. Toivoisin, että voisimme lähivuosina keskittyä erityisesti siihen, että poliisin rooli korostuisi sellaisena, että ihmiset voivat poliisin helposti löytää ja poliisia lähestyä.

18.45 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Omalta osaltani haluan myöskin yhtyä kiitoksiin sisäministerille. Hyvin olette tehtävänne hoitanut näissä olosuhteissa, jotka ovat olleet välillä varsin surullisetkin kuluneen vuoden aikana. Siitä huolimatta tasapainoinen budjettiesitys on saatu kasaan niukkuuden vallitessa. Tietysti kiitokset myös valtiovarainvaliokunnalle siitä, että hyvä budjetti on tulossa.

Kysyisin osaltani liittyen turvapaikanhakijoihin ja perusteetta turvapaikkaa hakeneiden palautuksiin. Näiden poliisien, jotka matkustavat palautuslennoilla, työolosuhteissa on puhuttu olevan vähän hankaluuksia, he eivät välttämättä tosiaan saa ylityökorvauksia, ja työaikajärjestelytkin kuuluvat olevan hankalia esimerkiksi siten, että palattuaan monta päivää kestäneeltä rankalta palautusreissulta joutuu sitten seuraavana aamuna ihan normaalisti kahdeksalta töihin. Voisiko tähän kiinnittää huomiota siten, että työjärjestelyt olisivat vähän joustavammat näiden poliisimiesten ja -naisten osalta, jotka palautuksia tekevät?

Tiedustelin vielä, [Puhemies koputtaa] jos arvon puhemies sallii yhden lauseen, säilöönottoyksiköiden kapasiteetista, onhan sitä kasvatettu. Sillä varmaankin joudutaan kiinniottoja tekemään niiden henkilöiden osalta, jotka pitää maasta poistaa?

18.46 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa täytyy hallinto- ja turvallisuusjaoston puolesta kiittää sisäministeriä, olette hoitanut tehtävänne kiitettävästi meidän näkökulmastamme näissä olosuhteissa, mitkä ovat täällä Suomessa. Nämä eivät ole mitkään helpoimmat olosuhteet ministerinä, sen me tunnustamme. On kuitenkin todettu se, että poliisin ja suojelupoliisin resursseja on lisätty ja niitä määrätietoisesti lisätään, jos tarve on ilmeinen.

Tässä vaiheessa täytyy kuitenkin nostaa esille vielä se, että kun Irakista näitä turvapaikanhakijoita tuli 2015–2017 yhteensä 42 000, niin se määrä on niin suuri, että kun puhutaan, että 19 000 sai kielteisen päätöksen tai raukesi tai jätettiin tutkimatta, niin nyten, vaikka me onnistuimme palautuksessa siten, että 5 000 näitä irakilaisia on palautunut vapaaehtoisesti, niin kuitenkin on vielä suuri joukko, joka ei ole palautunut, vaan he vaeltaavat siellä täällä. Tämmöisen evästyksen vain ministerille annan — en tee kysymystä, koska joudun itse poistumaan täältä nyten — että kun EU:n ja Irakin välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus tulee voimaan lähiaikoina, niin siinä yhteydessä, jos ministeriössä yhdessä puhutte [Puhemies koputtaa] keskenämme ulkoministeriön kanssa, neuvoteltaisiin tämä palautussopimus, kuten Ruotsin kanssa, ja pidetään kiinni siitä, että semmoinen toimii.

18.47 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että turvallisuuspuoli elikkä Tulli, Raja ja poliisi saavat pidettyä muun muassa jotakuinkin sen määrän poliiseja, mikä on ollut tähän mennessä. Hyvä, että lisärahaa tulee, mutta se ei tuo yhtään lisää poliiseja.

Huolissani olen Häätäkeskuksesta, josta se miljoonan vähennys on nyt sitten miinus 600 000, kun me tiedämme, että Häke on se, jonka kautta kaikki hälytykset menevät. Elikä kaikkien muiden turvallisuusviranomaisten linkki on se hälytyskeskus, ja jos siellä ihmiset uupuvat, ovat sairauslomalla, niin sinne olisi kyllä toivonut miinuksen sijaan plus-saa, kun kerran näille varsinaisille viranomaisillekin.

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

Kun meillä oli alkoholilain lähetekeskustelu, kysyin silloin ministeriltä, että kun tässä kerran eittämättä on tulossa se noin 170 htv:n lisätarve, niin turvataanhan se ennen kuin alkoholilaki tulee voimaan. Nyt se on tänä iltana täällä. Eli onhan meillä varmuutta siitä, että 170 uutta poliisia tulee lisää?

18.48 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse haluan myös lausua ministerille kiitokset hyvin tehdystä työstä ja toki myös jaostolle omasta työstään ja valiokuntaneuvokselle, kun sen kuulemisen pystyy hyvään tekstimuotoon laittamaan.

Huumausaineiden katukaupan valvonta on yksi merkittävä asia, ja siihen on onneksi kiinnitetty huomiota yhtä lailla kuin poliisin määrärahojen nousuun tässä esityksessä. Koulupoliisitoiminnan turvaaminen on tärkeä asia, ja täällä on jo tullutkin esityksiä, kuinka se tulisi toteuttaa. Rajavartiolaitos saa tarvittavaa lisävoimaa. Itärajan valvonta on äärimmäisen tärkeä asia, ja siksi toivon, että Rajavartioston osuus kaiken kaikkiaan tässä budjetissa tulevaisuudessakin pidetään tärkeänä asiana, ja miksei myös Helsinki-Vantaan liikenteen sujuvuus. Se on meille kaikille tärkeä asia.

18.50 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia valiokunnan jäsenille hyvästä yhteistyöstä, täytyy nyt ensin sanoa, ja kiitoksia ministerille hyvästä edunvalvonnasta.

Asia, mikä nyt kiinnostaa tällä hetkellä, kun mietitään poliisikoulutusta: se on hyvä, että sitä on lisätty, mutta kun katsoo ikärakennetta, niin siitä taitaa seurata semmoinen kuoppa poliisien määrään, ja olen pohtinut sitä, että kun meillä on erittäin hyviä korkeakoulun suorittaneita tutkijoita jopa vapailla työmarkkinoilla, niin eikö näitä voisi palkata tutkijoiksi nimenomaan rikostutkintaan sillä tavalla, että heille annetaan poliisivaltuudet mutta varsinaisen poliisitoiminnan tekisivät koulutetut poliisiviranomaiset. Näin saataisiin työpanosta siirrettyä sinne kenttätöihin poliiseille ja tutkimustyöt tekisivät nämä korkeakouluissa koulutetut tutkijat.

18.50 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, kuten tässä salissa jo keskustelussa on tullut esiin, miten me turvaamme pitkän aikavälin resurssitarpeet, ja siitä kyllä kiitos ministeri Risikolle, että hän sen on nostanut keskusteluun. Tarvitaan sitä kokonaistaloudellisuutta, tarvitaan myöskin uusia toimintatapoja ja ennalta ehkäisevää toimintaa ja yhteistyötä ja myöskin sähköisiä palvelujärjestelmiä, joista hyvänä esimerkkinä on passinhakuprosessi, joka on sujuvoittunut sähköisen palvelun myötä.

Myöskin kokonaistaloudellisuuden osalta toimitilakustannukset ovat tärkeä asia. Hyvä, että hallinto- ja turvallisuusjaosto nosti esiin tämän huolen toimitilakustannusten noususta. Nyt on tulossa poliisin Senaatti-kiinteistöiltä tilaama katselmus toimitilojen lähivuosien remontointitarpeista. Kysyisinkin ministeriltä: miten tämä etenee alkuvuoden aikana, kun poliisin tilaama katselmus on saatu valmiiksi?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Lehto ennen ministeriä.

18.52 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Sisäisen turvallisuuden tavoitteiksi on kirjattu, että Suomesta tulee maailman turvallisin maa. Ihmiset ha-

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

luavat nähdä poliiseja kadulla ja se luo heille turvallisuutta. Vanhan ajan Reinikaiset siellä kadulla — se on sellaista ennaltaehkäisyäkin, ettei tule näpistyksiä ja muita, kun niitä poliiseja näkyy kadulla. Tietysti poikkeuksena ovat autoilijat, joilla on raskas kaasujalka, he eivät halua nähdä poliisia, mutta kyllä ihmiset, kun tuolla kaupungilla kävelevät, toivoisivat, että siellä olisivat ne poliisit. Se tuo sitä rauhoittavaa tunnetta sinne. Se on hyvä, että poliisien määrä pysyy samalla tasolla kuin viime vuonna. Poliiseja on paljon pääkaupunkiseudulla, Ruuhka-Suomessa, mutta sitten kumminkin tuonne maaseudullekin toivottaisiin poliiseja. Nyt nähtiin lehtikirjoituksissa, että Enontekiökin on hakemassa seriffiä, kun pelätään, että poliisi lähtee pois, ja sinne on jopa jo ilmoittautunut ehdokkaita. Eli olisi hyvä, että tulevaisuudessa saataisiin lisää poliiseja.

Mutta tätä haluaisin kysyä ministeriltä: mikä on poliisien jaksamisen taso tänä päivänä, kun kumminkin [Puhemies koputtaa] maailma koko aika muuttuu ja tehtävät vaativoituvat?

Puhemies Maria Lohela: No niin, ja ministeri Risikolle 5 minuuttia, oli niin paljon kysymyksiä.

18.53 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia oikein paljon näistä kysymyksistä. Minä otan vähän niin kuin teemoittain.

Täällä kysyttiin hyvin paljon poliiseista. Kiitoksia siitä, että olette olleet täällä salissa tukemassa pitkäkestoisen suunnittelun ja taloussuunnittelun tarvetta. Kyllä se niin on, että täällä turvallisuusalalla sisäministeriön sektorilla turvallisuusviranomaiset eivät voi elää kädestä suuhun, niin että vuosittain otetaan. Koska meillä on pitkä koulutus, meillä on muun muassa kolmen vuoden koulutus, me emme voi lähteä siitä, että me emme tiedä, kuinka paljon meillä on mahdollisuus kouluttaa väkeä. Se on nyt kerta kaikkiaan laitettava kuntoon tämä asia. Turvallisuuden tekeminen ei ole tietenkään yksin viranomaisten tehtävä, eikä se ole yksin sisäministeriön sektorin alaisten henkilöiden tehtävä, mutta ne ovat kuitenkin eräällä lailla se ydinryhmä, jonka resurssit meidän pitää varmistaa. Se on meidän yhteinen tehtävämme.

Sitten tästä poliisiasemaverkostosta, mistä myöskin kysyitte. Olen vastannut kirjalliseen kysymykseen tässä hiljattain ja todennut, että poliisin toimipisteiden sijaintipaikoista päättää siis sisäministeriö, ja viimeksi on tehty tämä asemaverkkopäätös ja se on tehty keväällä 2016. Ministeriössä ei ole vireillä muutosta päätökseen poliisin toimipisteistä. Poliisihallitus jakaa ne kaikki resurssit, ja nimenomaan poliisipäällikkö siellä alueella katsoo, miten poliisi saadaan näkyviin. Ei ole tarkoitus vähentää, minä vielä korostan, ei ole tarkoitus tehdä kylmäasemia. Se on väärä tieto, koska tämä toimipaikkaverkosto pidetään. Nyt on vain tärkeä huomioda se, miten esimerkiksi siellä Lapin pitkällä välimatkoilla tämä hoidetaan. Itse asiassa erityisavustajani soitti vielä varmistuksen poliisipäällikölle Lapin poliisiasemalle, ja hän totesi laitokselle, että kyllä hoidetaan myöskin Enontekiötä, aivan varmasti.

Te toitte esille tutkijoiden hyödyntämisen. Se on erittäin hyvä huomio, koska eiväthän kaikki tutkijat, jotka esimerkiksi supolle tai krp:lle tai poliisilaitoksille palkataan, ole poliisitaustaisia henkilöitä, vaan me hyödynnämme sitä osaamista, mikä on. Se on oikein hyväkin, että sitten poliisihenkilöstö pystyy keskittymään siihen omaan osuuteensa.

Poliisin toimivallasta vain totean sen — tässä puhuttiin tästä Enontekiön seriffistä — että se ei valitettavasti onnistu niin, että laittaa hatun päähän ja sanoo, että "moon seriffi",

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

[Naurua] ei, se ei todellakaan ihan mene niin, vaan se menee sillä tavalla, että on olemassa viranomaistehtävät ja nimenomaan valtiolla on ne viranomaistehtävät ja valtiolta tulevat rahat. Nimenomaan sitä toimivaltaa me emme voi antaa näistä viranomaistehtävistä kuntien palkkaamille henkilöille. Pitää olla poliisitutkinto ja pitää olla nimenomaan poliisilain mukainen toimivalta henkilöllä, ja sitä ei voi luovuttaa muille. Kunta voi palkata vaikka ketä, mutta sillä ei ole toimivaltaa toimia poliisin tehtävissä.

Pelastusosaston asioista kysytte myöskin, Hätäkeskuksesta. Kiitos siitä huomioonni, että Hätäkeskuksessa tarvitaan henkilöstöä, ja meillä on ollut siellä jonkin verran... Se on hyvin vaativa tehtävä. Miettikääpä sitä, että samanaikaisesti, kun yrität järjestää apua, niin yrität helpottaa tilannetta siellä puhelimen toisessa päässä. Se on yksi niistä vaativimmista tehtävistä, mitä tässä yhteiskunnassa on, kun pitää puhelimen välityksellä rauhoittaa tilanne ja pitää ihmisiä hengissä. Meillä on tällä hetkellä pula erityisesti ruotsinkielisistä hätäkeskuspäivystäjistä, ja siihen meillä käynnistyy nyt sitten poikkeuskoulutus. Toivottavasti pystymme sitä jatkamaan myös tulevaisuudessa. Houkuttelevuudesta pitää myöskin pitää kiinni. Se on tätä hyvinvointiin satsaamista ja yleensä työvuoron suunnittelua ja perheen ja työn yhteensovittamisen huomioonni tässä vaativassa työssä, niin kuin kaiken kaikkiaan meidän sektorillamme.

Rajavartiostosta totean, että se on hyvä huomio, me saimme sinne lisää rahaa.

Sitten maahanmuutosta sanon äkkiä, että palautuslentojen työaikajärjestelyistä vien viestiä. Tämä on tietysti aina sen poliisilaitoksen tehtävä, että siellä mietitään nämä työaikajärjestelyt. Siinä ei ministerillä eikä ministeriöllä ole oikeastansa sanan sijaa, mutta vien viestiä tästä, jos niin katsotte. Säilöönottokapasiteettia on nostettu.

Sitten täällä todettiin Irakin tilanteesta. Meillä ei ole palautussopimusta Irakin kanssa. Tällä hetkellä, kun meillä on palautusjonossa 1 400 henkilöä, niin heistä on 811 irakilaista. Kun meillä ei ole sitä sopimusta ja Irak ei ota pakkopalautettuja, niin meillä on ongelma tässä näin. Nyt yritetään saada aikaiseksi ulkoministeriön kanssa yhdessä yhteistyösopimusta, joka kattaa muutakin, esimerkiksi osaamisen vientiä Irakin jälleenrakennukseen, ja siinä samalla olisi tällainen palautussopimus.

Täällä viitattiin Ruotsin sopimukseen. Siellä on sopimus, joka ei toimi. Me haluamme sellaisen sopimuksen, joka toimii. [Antti Rinne: Mites alkoholilaki?] — Anteeksi? Joo, kyllä. Jos alkoholilaki tulee, niin se tarkoittaa sitä, että tarvitaan lisää resursseja. Ne eivät ole tässä laskettuna. Tarvitaan lisää resursseja.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan debattia.

18.58 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuosta poliisin tilanteesta omassa kotikunnassani Ilomantsissa — olen siitä kirjallisen kysymyksenkin joskus tehnyt. Se kuuluu Enontekiön vahvaan sarjaan, jossa poliisiasemasta toki virrat lähtivät, mutta se huoneisto sinne kyllä jäi. En näe siinä kyllä kovin paljon lisäarvoa, että pelkkä huoneisto on. Kyllä siellä olisi hyvä muutama virkakin olla, jolloin ne tehtävät hoituisivat paremmin.

Mutta se iso asia tulee siitä, kun kävin vierailulla naapurivaalipiirissä Kuhmossa, ja siellä on tilanne sellainen, että poliisia ei saa normaaleihin tehtäviin. Puhelimella kun soittaa, niin hätäkeskus ilmoittaa, että tuolla se kaukana jossakin on. Mutta annapas olla, jos joku soittaa, että täällä on susisalametsästys menossa, niin kohta on helikoptereista lähtien koko maa täynnä porukkaa. Ja olipa Kuhmossa semmoinen tapaus, jossa Rajavartioston upseeri

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

antoi kotietsintäluvan, jolla ihmiseltä käytiin kotoa hakemassa puhelimet. Se toki on nyt tutkinnassa, mutta maaseudun ihmisten laiminlyömistä tällä keinoin en pidä asiallisena — ottaen huomioon, että olemme aina huolissamme siitä, että naapurimaissa ihmiset voivat huonosti. Siihen me kyllä aikaa [Puhemies koputtaa] annamme, mutta monesti oman kansalaisen hätä jää huomiotta.

19.00 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu turvallisuusviranomaisten resurssistahan on sellainen kestoaihe meillä, ja toisaalta hyvä niin. Meillä on ollut tilanne esimerkiksi poliisien osalta se, että me vuosittain joudumme hieman paikkailemaan tätä tilkkutäkkiä. Aina kun syksy koittaa, aletaan raapimaan sitten kasaan, mistä saataisiin tarvittavat resurssit, jotta selvittäisiin taas ensi vuosi. Näinhän ei kyllä pitäisi olla, ja tähänhän esimerkiksi edustaja Kari viittasi sillä, että tarvitsisimme hieman pidempiaikaista suunnittelua.

Otan nyt vain yhden esimerkin. Suomessa poliiseja on 7 200. Jos haluaisimme olla niillä samoilla tasoilla, missä muut Pohjoismaat ovat, niin tavoitteen pitäisi olla reilussa 7 800:ssa. Ja jokainen ymmärtää, kun otetaan vielä esiin ongelma koulutusjärjestelmän osalta, että tämä ei ole ihan helppo yhtälö. Senpä takia tarvittaisiin kyllä hieman pidempiaikaisempaa, vaalikaudet ylittävää suunnittelua, joka toivottavasti yhdessä voitaisiin tehdä, jotta tähän tärkeään tavoitteeseen vielä päästäisiin.

19.01 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että ensi vuoden budjetissa poliisitoimelle esitetään 29 miljoonaa enemmän kuin tänä vuonna. Lisäresursseja ohjataan poliisin ennalta ehkäisevään toimintaan ja terrorismin torjuntaan, kalustoinvestointeihin ja uuteen teknologiaan sekä kyberrikostorjuntaan. Suojelupoliisi saa lisäresursseja muun muassa terrorismia ja ääriliikkeitä koskevan tiedon hankintaan, käsittelyyn ja analyysiin sekä kohdehenkilöiden valvontaan.

Suomalaiset poliisit ovat maailman ammattitaitoisimpia, mistä on pidettävä kiinni. Poliisien määrän on oltava riittävällä tasolla, jotta poliisi on läsnä ja hädän hetkellä nopeasti paikalla. Ensi vuoden budjetin resursseilla poliisien määrä pysyy 7 200 henkilön tasolla, kuten täällä on todettu. Kysyisin vielä ministeriltä poliisien koulutuksesta ja koulutusmääristä: ovatko ne tulevaisuutta pidemmällä tähtäimellä [Puhemies koputtaa] ajatellen kohdallaan, ja miten pitäisi ajatella eteenpäin?

19.02 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pidän kyllä huolestuttavana sitä tietoa, jonka ministeri tässä äsken edustaja Paateron hyvään kysymykseen vastauksena antoi, eli että alkoholilain mahdollista lisäkustannusta ei ole huomioitu nyt lainkaan tässä budjetissa. Se tulee tarkoittamaan sitä, että kun me täällä olemme huolissamme nykyisistä resursseista ja niiden riittävyydestä turvallisuuteen kohdistuvissa haasteissa, niin tulemme olemaan entistä enemmän huolissamme tulevaisuudessa, kun nämä tämän lainsäädännön haitat, merkittävät haitat, jotka on meille täällä hyvin perusteellisesti esitetty, alkavat realisoitua.

Puhemies! Haluaisin vielä kysyä ministeriltä: Vaikka kotoutuminen kuuluu toisen ministerin tontille, niin myös sisäministeriöllä on roolia radikalisoitumisen ennalta ehkäisemisessä jo turvapaikkaprosessien yhteydessä. Miten arvellette, minkälaisia uusia avauksia tällä sektorilla voisi olla tehtävissä?

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

19.03 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Vielä palaan poliisien riittävyyteen. Täällä on moneen kertaan todettu, että hädän hetkellä Suomessa on apua saatava kaikkialla, kaikissa kunnissa. Mutta ajattelenpa vaikka omaa kotimaakuntaani ja ajattelenpa melkein mitä tahansa maakuntaa: ollaan erittäin pitkien välimatkojen päässä pienissä kunnissa vaikkapa pohjoisessa Keski-Suomessa. Siellä on ihan todellinen hätä tilanteissa, joissa tapahtuu puukotuksia tai ampumisia tai muita. Siellä on hengenvaarassa ihmisiä tai he ihan oikeasti tarvitsisivat nopeasti ensihoitoa ja poliisin apua. Voi kestää tuntikausia, ennen kuin sinne saadaan yhtään ketään, koska poliiseja ei näy jossakin Pihtiputaalla esimerkiksi, Viitasaarellakaan kovin paljon. He ovat kaukana keskuksista tai niistä paikoista, joista sitä apua sitten voisi tilanteisiin saada. Miten tällaisissa tilanteissa toimitaan ja onko tätä ajateltu, että kyllä poliiseja tarvitaan vähän niissä pienemmissäkin haja-asutusalueitten kunnissa?

19.04 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Niikolle ja sisäministerille hallinnonalan esittelystä. Valiokunta lisäsi määrärahoja muun muassa huumausaineiden katukaupan valvontaan ja ulkomaalaisvalvontaan, kadonneiden henkilöiden tavoittamiseen, ja nämä ovat oikeansuuntaisia määrärahalisäyksiä, toki aika pieniä, olisivat voineet olla suurempiakin.

Arvoisa puhemies! Helsingin kaupunginvaltuusto päätti marraskuun lopussa tarjota maassa laittomasti oleskeleville henkilöille laajan kattauksen maksuttomia sosiaali- ja terveyspalveluita. Näitä palveluita myös mainostetaan Helsingin kaupungin internetsivuilla useilla kielillä, esimerkiksi somaliksi ja arabiksi. Valitettavasti nämä Helsingissä paperitomille tarjottavat palvelut jäävät veronmaksajien maksettaviksi, toimivat vetovoimatekijöinä ja vaikeuttavat Suomessa laittomasti oleskelevien henkilöiden kiinniottoa ja käännytämistä, johon tehtävään ministerikin tässä viittasi. Miten ministeri suhtautuu tähän Helsingin kaupunginvaltuuston päätökseen?

19.05 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jaostossa käsitelimme näitä asioita ja hyvässä yhteisymmärryksessä. Hätäkeskus oli yksi painopistealue, kriisinsietokyky ja sen ylläpitäminen on hätäkeskukselle olennaista. Se on yleensä se ensimmäinen paikka, johon ihminen ottaa yhteyttä. Toinen oli huumeiden katukaupan rajoittaminen tai estäminen, joka meni siis poliisin määrärahoihin. Turvallisuuteen liittyy myös Tullin toiminta. Vaikka se ei nyt sisäministeriön alalla ole, niin tämä kokonaisturvallisuuden käsite menee tietysti hallintorajojen ylitse valtiovarainministeriön puolelle. Esitimme — ja valiokunta sen positiivisesti otti vastaan — postilinjaston tullivalvonnan automatisointiin 1,5 miljoonaa euroa. Se on yhteydessä harmaan talouden torjuntaan, se on yhteydessä siihen, että markkinoille ei pääse vaarallisia aineita, huumausaineita ynnä muuta.

Jos ministerillä olisi ylimääräinen 10 miljoonaa euroa, mihin haluaisitte sen sijoittaa?

19.07 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkoholilain lisäksi on tulossa uusia tehtäviä, jos ja kun oletettavasti meille tulee tiedustelulait, ja tiedustelulakien valmistelussa on myöskin todettu, että oletettavasti myöskin siinä tulee lisäystarpeita poliiseille siitä syystä, että tutkintaan tarvitsee. Kysyn kuriositeettina, onko tämä huomioitu tässä budjetissa ja näissä resursseissa, kun se oletettavasti vuodenvaihteen jälkeen sieltä tulee?

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

Harmaan talouden osalta olisin huolissani siitä, kun meillä on ollut se tällaisena projektiluonteisena, että aina on lisätty ja tehty ohjelmaa, ja sitten tilanne oli viime kauden jälkeen se, että oli tämmöinen pidempi ohjelma, mitä oltiin noudatettu, ja se sitten päätettiin katkaista, erillinen ohjelma tähän harmaan talouden torjuntaan, joka siis tarkoittaa Tullia, poliisia, syyttäjiä, tuomioistuimia, Verohallintoa, kaikkia kokonaisuutena, tämmöinen kokonaisuus. Onko nyt suunnitteilla tällaista kokonaisuutta tämmöisen harmaan talouden torjuntaan, jolleka olisi tarvetta?

19.08 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen tyytyväinen siihen, että yksi painopiste ensi vuonna valtion talousarviossa on turvallisuus. Poliisimäärä pystytään pitämään 7 200:ssa, mutta olen samaa mieltä, että meidän pitää löytää yhteinen tie siihen, että voimme nostaa sen riittävälle tasolle. Suojelupoliisi ja Rajavartiolaitos saavat myös lisää resursseja. Suojelupoliisiin on panostettu itse asiassa viimeisten vuosien aikana erittäin merkittävästi, ja se on ollut myös tuloksekasta ja hyvää työtä.

Tuossa edellisessä keskustelussa, ministeri Häkkäsen aikana, nostin esille tämän Porvoon järkyttävän tapauksen, missä lähestymiskielto ei pystynytkään turvaamaan pienen lapsen turvallisuutta ja elämää, eli meidän järjestelmämme ei toimi tällaisessa tilanteessa. Kysyisin ministeri Risikolta: onko teillä ministeriössä pohdittu uusia keinoja tämäntyyppisten uhkatilanteiden, vaaratilanteiden ennaltaehkäisemiseksi? [Puhemies koputtaa] Tätä tyttöä emme enää takaisin saa... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

19.09 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Helsingin valtuusto teki erinomaisen päätöksen paperittomien terveydenhuollon laajentamisesta välttämättömiin palveluihin. Tämä on välittävä ja inhimillinen ratkaisu, ja lisäksi ennaltaehkäisy vähentää kuluja verrattuna esimerkiksi päivystyshoitoon. Lisäkustannus, joka tulee tästä kokonaisuudesta, on marginaalinen, ja puheet houkuttelevuudesta eivät pidä paikkaansa. Kukaan ei tule pitkiä, vaarallisia matkoja sen takia, että saisi rokotuksia. Suomen hallitus on ollut haluton näkemään sen, että tässä maassa on ihmisiä, jotka ovat erittäin haavoittuvaisessa asemassa. Olisin kysynyt ministeriltä: onko teillä aikeita yhtyä Helsingin valtuuston päätökseen, vai oletteko edelleen tekemättä yhtään mitään?

19.10 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan yhtyä niihin moniin kansanedustajiin sen mielipiteen osalta, että olette erinomaisesti hoitanut tehtävää, ja olen myöskin tyytyväinen tästä resurssiallokaatiosta. Edustaja Yanar ja edustaja Savio nostivat esiin tämän paperittomien terveyspalveluihin liittyvän problematiikan. Voi olla, että se todellakin tulee kysymykseksi myöskin monien muiden kuntien ja kaupunkien valtuustoissa. Tässähän oleellista on se, että ne turvapaikanhakijat, jotka eivät sitä turvapaikkaa saa, palautetaan mahdollisimman nopeasti niihin lähtömaihinsa. Haluaisin näin ollen hiukan palata vielä siihen keskusteluun, missä menemme näiden maiden kanssa yhteistyösopimusten ja palautussopimusten osalta, jotta todellakin tähän voitaisiin siirtyä mahdollisimman pian.

Sitten toinen kysymys liittyy Tulliin, joka ei varsinaisesti kuulu sisäministeriölle muuta kuin yhteistyön osalta. Siellä on käynyt ilmi, että muuntohuumeet ovat todellinen ongelma tänä päivänä, koska meidän lainsäädäntömme [Puhemies koputtaa] ei pysy niiden perässä. Olisiko meillä jokin ratkaisu muuntohuumeiden rangaistavuuteen?

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

19.11 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä käsissäni on muutosluettelo sisäministeriön pääluokkaa 26 kohtaan, ja siellä on lisäyksesityksiä entiseltä sisäministeriltä yli 20 miljoonan euron edestä. Minun mielestäni tämä osoittaa sen, mitä aikaisemmassa puheenvuorossani sanoin, että meiltä puuttuu suunnitelmallisuus, pitkät aikavälit sekä yli vaalikausien ulottuvat niin resurssitalous kuin ehkä joltain osiltaan myös tällaisen allokation näkökulma: mihinkä keskitetään, mitä panostetaan. Osa toiminnoista tietenkin tulee nopeasti, niin kuin silloin, kun Turussa nähtiin kesällä valitettava terrori-isku, johonka meidän sisäisen turvallisuutemme toimijat nopeasti ja tehokkaalla tavalla puuttuivat — iso kiitos siitä. Tämä tilanne synnytti myös vahvan keskustelun terrorismista ja siitä, millä tavalla se näkyy maassa, ja siihen keskusteluun myös nopeasti täältä valtion puolelta puututtiin, ja sekin ansaitsee kiitoksen. Mutta se ei ansaitse kiitosta, että kahden vuoden ministeritehtävän jälkeen rahaa löytyy tällä puolella esityksiin, mutta silloin, kun ollaan ministerivastuussa, tietyt asiat jäävät tekemättä. Ihan kaikella kunnioituksella, [Puhemies koputtaa] pelkään, että se sama tilanne on meillä tänäkin päivänä edessä. Toivon, että ministeri voisi vastata vielä, voitaisiinko tässä tehdä parlamentaarisesti yhteistyötä.

19.12 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin vähän ihmettelin sitä Helsingin kaupunginvaltuuston päätöstä. Keskustan maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa, joka on päivitetty tänä syksynä, erityisesti kiinnitetään huomiota siihen, että vetovoimatekijöitä ei pidä lisätä. Toivonkin, että helsinkiläiset keskustalaiset valtuutetut [Ozan Yanar: Keskustan ryhmähän oli mukana siinä!] lukevat ja sisäistävät sen omaan toimintaansa.

Toinen asia, mistä tässä on puhuttu, on tämä poliisien määrä kaiken kaikkiaan ja poliisien näkyvyys tuolla kadulla. Se on turvallisuustekijä, ja toivonkin, että sitä pystytään pitämään yllä. Kysynkin ministeriltä: paljoko vaatisi lisärahaa tulevaisuutta ajatellen, jos poliisien määrä Suomessa nostettaisiin tällaiselle keskimääräiselle pohjoismaiselle tasolle per asukas?

19.13 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Keskityn nyt turvapaikkaprosessin laatuun. Olemme käyneet siitä ministerin ja vihreän ryhmän välillä paljon keskustelua. Tosiaan kiusallaan me emme ministeriä ole toistuvasti tässä asiassa lähestyneet, vaan saamme paljon sellaista palautetta, että turvapaikkaprosessin laadussa olisi edelleen tehtävää, vaikka esimerkiksi Migrissä tehdään ansiokasta työtä kovan paineen alla.

Uskoisin, että edelleen meidän kannattaa kiinnittää huomiota siihen, tunnistetaanko esimerkiksi ihmiskaupan uhreja riittävän hyvin, kun he saapuvat meidän järjestelmämme piiriin. Tässä on varmasti työtä. Ja riippumatta siitä, mitä turvapaikkapäätös tulee yksilön kohdalla olemaan, on tärkeää, että me tarjoamme hyvän oikeusvaltioprosessin, jossa sitten katsotaan se turvapaikka-, lupakysymys. Tältä osalta olemme olleet huolissamme oikeusavun heikennyksistä ja siitä, että etenkin turvapaikkapuhutteluissa tulkkveja on voinut olla vaikea löytää. Toivoisin, että ministeri kiinnittäisi tähän asiaan jatkossa huomiota.

19.14 **Mari-Leena Talvitie kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskен tuossa nostin esiin nuo toimitilakustannukset, ja ne tosiaan vaivaavat montaakin poliisia. On huolestuttavia sisäilmaoireita, ja niihin on tärkeää puuttua.

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

On hyvä, että Raja panostaa tuonne itärajalle ja Helsinki—Vantaan lentokentän toimintaan, mutta miten on tuo länsiraja, joka tietenkin kuuluu merivartiostopuolelle? Sinnehän tälle vuodelle viime vuoden budjetissa turvattiin se 500 000 euroa. Miten on ensi vuoden osalta tuo merivartioasemien ja länsirajan tilanne?

Vielä kiitos siitä, että tiedustelulainsäädäntö etenee. Toivottavasti päästään sitten tästä asiasta äänestämään ja asiaa edistämään ensi vuonna eduskunnassa.

19.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tunnen teidät, ministeri Risikko, hyvin suoraselkäisenä ja selväpuheisena ihmisenä. Nyt kun tässä on kohta alkamassa keskustelu tästä alkoholilainsäädännöstä ja sen vaikutuksista suomalaiseen yhteiskuntaan, niin minusta olisi hyvä kuulla teidän vastauksenne siihen, että jos 170 henkilötyövuotta on laskettu poliisin lisätarpeeksi tämän alkoholilainsäädännön synnyttämien haittojen torjumiseksi — aika paljon varmaan semmoista, jota voitaisiin siis välttää, jos tämmöistä lainsäädäntöä ei tehtäisi — niin kumpaa vaihtoehtoa te suosisitte, jos saisitte itse päättää: 170 ihmistä lastensuojeluun, josta äsken puhuttiin oikeusministeriön pääluokassa, jossa on huutava tarve ammattilaisille, ammattilaisten avulle, vai sitten tämä alkoholilainsäädäntö ja 170 poliisia kускаamaan porukkaa putkaan ja huolehtimaan siitä, että kun perheissä alkoholihaitat lisääntyvät, niitä joudutaan torjumaan poliisinkin toimesta?

19.16 Veera Ruoho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliisitoimelle esitetään 29 miljoonaa euroa enemmän kuin tänä vuonna. Se jo kertoo siitä, miten vakavasti hallitus ottaa nämä sisäisen turvallisuuden haasteet.

Toiminnan turvaamiseen, johon kuuluu harmaan talouden torjunta ja liikennevalvonta, osoitetaan 5 miljoonaa euroa enemmän kuin tälle vuodelle. Keskusteluissa, mediassa ja täälläkin toki ihan ymmärrettävistä syistä puhutaan usein terrorismin torjunnasta ja niistä uhkista, mutta unohdetaan se, kuinka tuolla meidän arkisessa liikenteessämme joka vuosi kuolee ja vakavasti vammautuu ihmisiä. Eli sen takia tämä resurssien lisääminen myös liikenteen valvontaan on tärkeätä, että pystytään seuraamaan ihmisten liikennekäyttäytymistä ja heidän ajokuntoaan.

Puhemies Maria Lohela: Ja ennen ministeriä vielä edustaja Semi.

19.17 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Asia, mikä itäsuomalaisena kiinnostaa: Viime keväänä kävin Ilomantsissa, ja kun siellä pienen palaverin jälkeen paikallisen kaverin kanssa oltiin siinä pihalla, niin siihen paikalle ajoi rajavartioston auto. Hän esitteli minulle siinä, että tässä on meidän poliisi, ensihoitaja ja palolaitos. Jäin miettimään sitä, kuinka tämä tilanne on päässyt näin paljon käsistä, kun meiltä tuolla harvaan asutuilla alueilla puuttuva lähes kaikki viranomaiset ja ne kaikki ovat sisäisen turvallisuuden alueelta pois. Onko ministerillä mitään suunnitelmia, kuinka harvaan asuttujen alueiden kokonaisuutta pystytään parantamaan, kun tosiasia on, että Rajavartiolaitoskaan ei joka paikkaan yletä?

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Risikko, 5 minuuttia.

19.19 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos näistä kysymyksistä.

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

Olen iloinen siitä, että meillä on täällä, voi sanoa, tällainen turvallisuuspuolue paikalla, jolloinka kaikki satsaavat, nimenomaan eri näkökulmista, tietenkin. Mutta mitä tulee tähän, miten harvaan asutuille alueille saataisiin sitten riittämään nämä, niin onhan se totta, että kun meillä on pitkiä välimatkoja, niin se on kieltämättä haasteellista. Minä hyvin ymmärrän poliisipäälliköitten tuskaa, samoin pelastuslaitoksen, kun on pitkät välimatkat. Mutta tietysti me pyrimme siihen, että joka puolella viranomaisia olisi. Me olemme myöskin luoneet uusia toimivaltuuksia, että voi sitten toimia, vaikka ei olisikaan juuri se henkilö: esimerkiksi rajavartijoille on tullut uusia toimivaltuuksia. Sillä lailla saadaan toimittua niin, ettei tarvitse soittaa sitä poliisia paikalle, vaan on itsellä ne toimivaltuudet. Nämä ovat hyvin tärkeitä asioita, ja myöskin koulutetaan ihmisiä koko ajan.

Ja sitten, kuulkaa, kyllä se sellainen juttu on, että kun meillä esimerkiksi oli Tampereella se mielenosoitus, me jouduimme haalimaan siihen yhtenä päivänä 200 poliisihenkilöä eri puolilta Suomea. Se on jostain muualta pois, niin että aina pitää muistaa se, että vaikka me tekisimme mitä ja suunnittelisimme porukat eri puolille Suomea, niin ei tarvitse tulla kuin yksi mielenosoitus ja me soittelemme langat punaisena, että tänne kaikki. Nämä ovat sellaisia väliin tulevia muuttujia, joihinkä se poliisipäällikkö ei pysty vaikuttamaan.

No, sitten toimitiloista kysyttiin täällä. Meillä on tosi vaikea toimitilatilanne ollut Oulussa. Nyt se alkaa hiljalleen ratkeamaan.

Sitten merivartioasemista: Pitää katsoa vielä, miten se järjestetään. Rajavartiostolla on ollut tosi tiukka taloudellinen tilanne.

Koulutuksista kysyttiin: Jos halutaan lisätä poliiseja, niin pitää lisätä koulutusta, ja se pitää tehdä pitkällä juoksulla. Se koulutus on kolme vuotta, jopa pidempi, ja siitä syystä me tarjoamme sen pitkäkestoisen rahoituksen, mitä täällä on edellytettykin.

Kun kysytte, onko näihin jo varattu rahaa, niin nyt on pakko sanoa entiselle kollegalle, edustaja Rinteelle, kun siinä vierekkäisissä huoneissa silloin oltiin, että niin kuin muistatte, VM:n virkamiehillä on aika suuri vastuu siinä, että ei ennen, ennen kuin joku on päätetty täällä, tule niitä resursseja, vaan sitten vasta, ja se on tietenkin juuri tähän alkoholilakiin liittyvä asia, mutta sitten myöskin tiedustelulakiin. Kiitos tästä tiedustelulakikysymyksestä. Siinä me olemme pikkuisen olleet jo etukenossa, koska me tarvitsemme joka tapauksessa niitä tietojärjestelmiä, tuli tiedustelulaki tai ei. Siinä olemme pystyneet jo vähän toimimaan. Erittäin ansiokas kysymys edustaja Rinteeltä. On kuitenkin niin, että eduskunta tekee päätökset ja sitten hallitus pyrkii järjestämään niihin myöskin resursseja. Ja tässä on erittäin tärkeä asia se, että mikäli nyt alkoholilaki tulee voimaan, niin se tarkoittaa sitä, että me tarjoamme poliisivoimia. Mutta me tarvitsemme myös lastensuojeluun henkilöstöä, ja tämä olkoon nyt vastaukseni tähän asiaan.

Pitkät välimatkat ovat kyllä ongelma, kieltämättä, äsken sanoinkin jo siitä tuossa poliisien resursoinnissa. Meillä on esimerkiksi Pohjanmaalla Risto Lammi, joka oli poliisipäällikkönä silloin, ja hän teki sellaisen ratkaisun, että hän teki Kauhavan kunnan kanssa yhteistyösopimuksen. Kauhavan kunta järjesti tilat, joissa sitten poliisipartiot voivat enemmän näkyä. Elikkä nyt kun sieltä meni poliisiasema, silloin aikoinansa oli lopetettu, ja kun meillä on kuitenkin iso vastaanottokeskus, niin me olemme tällaisia yhteistyösopimuksia kuntien kanssa tehneet. Se on mielestäni erittäin innovatiivista.

Edustaja Kiuru kysyi hyvän kysymyksen: mihin laittaisin 10 miljoonaa, jos olisi. Kyllä rahareikiä on paljon. Pistäisin varhaiseen puuttumiseen. Ennaltaehkäisy on tärkeää, se varhainen puuttuminen, esimerkiksi Ankkuri-hanke: kun nuori ensimmäistä kertaa jää kiinni

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

rikoksesta, niin sellaiset nopean toiminnan joukot hänen kanssaan tekemään työtä, että me saamme hänet raiteilleen, se olisi yksi kohde.

No, sitten turvapaikanhakijoiden oikeusprosessista kysyitte. Oikeusministeriöhän on juuri tekemässä arviota siitä, jolloinka saadaan lisätietoa sitten siitä, mitä pitää kehittää.

Ihmiskaupan uhrin, tärkeä kysymys. Meillä on Joutsenon vastaanottokeskus, joka on erikoistunut tähän, ja me olemme lisänneet sitä kapasiteettia, jolloinka me yritämme saada kaikki haaviin. Siinä tarvitaan sitten sitä moniammatillista yhteistyötä, että esimerkiksi neuvoloissa, sairaaloissa hoksataan nämä henkilöt.

Radikalisoitumisen estäminen on erittäin tärkeä kysymys. Siihen on tehty Suomessa pitkään työtä. Erityisesti komissio patistaa vankien kanssa tehtävään työhön ja työhön nuorten syrjäytymisen estämiseksi.

No, sitten oli lähestymiskiellosta. Totean vain sen, että yksin se ei, kuulkaa, riitä useinkaan — joskus riittää, joskus ei. Mutta kun esimerkiksi Helsingissä haastattelin henkilöä, joka on tällaisten asioiden kanssa tekemisissä, hän totesi, että he tekevät aina tästä uhkaillevasta henkilöstä uhka-arvion ja sitten mietitään, miten moniammatillisella auttamisella, eri työkaluilla pystytään turvallisuus varmistamaan.

Taisi olla 5 minuuttia siinä. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Näin oli. — Tässä on vielä hetki aikaa ennen kuin keskustelulle etukäteen varattu aika päättyy, joten menemme puhujalistan pariin. Edustaja Kurvinen on poissa, edustaja Laukkanen on poissa, myös edustaja Myllykoski on poissa, mutta edustaja Heinonen on paikalla.

19.24 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Aika hyvin pääsin oman puheenvuoroni kyllä debattiosuudessa läpi käymään. — Olen tyytyväinen siihen, että turvallisuus on nyt nostettu selkeästi meidän ensi vuoden budjettimme yhdeksi kohteeksi taikka kärjeksi. Poliisitoimelle esitetään 29 miljoonaa euroa enemmän kuin tänä vuonna, ja tällä pystytään poliisien määrä pitämään 7 200 poliisissa.

Tässä keskustelussa, jota olemme debatin muodossa käyneet, on ollut mukava huomata, että käytännössä kaikissa puolueissa yli hallitus—oppositio-ajan on laaja yhteinen ymmärrys siitä, että meidän pitää löytää pidempi aikajänne siihen, että voimme poliisien määrää nostaa. Myös ministeri Risikko keskustelussa toi esille sen, että jo tämä koulutusjärjestelmä, poliisien kouluttaminen, vaatii pitkäjänteisyyttä, ja toivotaan, että siihen löytyy nyt yhteistä tahtoa ja myös rahaa. Myös poliisien ennalta ehkäisevään toimintaan ja terrorismin torjuntaan osoitetaan lisää määrärahoja, kuten myös kalustoinvestointeihin ja uuteen teknologiaan, eli myös tällä puolella poliisin toimintaa vahvistetaan.

Olen itse tyytyväinen myös siihen, että suojelupoliisin toimintaa on vahvistettu merkittävästi viime vuosien aikana. Yritin tuossa muistella, mistä summasta se aikanaan liikkeelle lähti muutamia vuosia sitten, mutta lisäys on ollut erittäin merkittävä, ja ensi vuodellekin lähes 6 miljoonaa euroa osoitetaan suojelupoliisille enemmän voimavaroja kuin tänä vuonna. Myös Rajavartiolaitos, jossa esimerkiksi ulkorajoilla tehtävää rajatarkastusta tehostetaan, on sellainen paikka, mihin ehdottomasti on lisää panoksia tarvittu, [Puhemies koputtaa] ja niitä tulee ensi vuonna 5 miljoonan euron edestä.

19.26 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Maahanmuuton kokonaiskustannukset laskevat ensi vuonna 88 miljoonaa euroa tästä vuodesta. Suurin syy on vähentynyt turvapai-

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

kanhakijoiden määrä. Maahanmuuton kokonaiskustannukset sisäministeriön osalta ovat ensi vuonna siis 240 miljoonaa euroa. Tärkeää on, että laittomasti Suomessa olevat saadaan pois maasta nykyistä nopeammin. Tällöin järjestelmämme uskottavuus säilyy ja pystymme auttamaan aidosti hädänalaisia. Sisäministeri on tehnyt tässä erinomaista työtä vaikeassa tilanteessa, kiitos siitä. Myönteistä on myös se, että valtiovarainvaliokunta esittää muun muassa maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin 2,75 miljoonan euron lisämäärärahaa. Suurin osa momentin määrärahasta käytetään kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden poistamiseen Suomesta. Myös vapaaehtoisin paluusiin esitetään noin miljoonan euron lisämäärärahaa.

19.28 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Hallitus on panostanut koko kauden turvallisuuden parantamiseen, eikä syyttä. Siitä suuri kiitos hallitukselle. Edellisen hallituksen huomenlahjoista oli tulla turvallisuudellemme melkoinen rasite, mutta merkittäväillä muutoksilla tällä kaudella olemme saaneet paljon hyvää aikaan. [Eero Heinäluoma: Hiukan kulunutta!] Turvallisuus on kokonaisuus, johon kuuluvat niin ulkoinen kuin sisäisenkin turvallisuus. Vaikka ensi vuodelle hallinnonalalle esitetään vähemmän rahoitusta kuin tälle vuodelle, se johtuu suurimmaksi osaksi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon tarvittavan määrärahan pienenemisestä.

Poliisitoimi saa ensi vuodelle 29 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Pidän erittäin hyvänä, että poliisien määrä ei laske vaan se saadaan pysymään noin 7 200 poliisimieheissä. Mielestäni tämä määrä ei ole kuitenkaan riittävä eikä tavoiteltava määrä, vaan määrää tulee nostaa nykyisestä. Se, ettei koulutuspaikkoja saada täytettyä hakukriteerit täyttävillä hakijoilla, on surullista. Ehkä olisi myös syytä myöntää rehellisesti, etteivät nykyiset sukupolvet enää täytä kriteerejä ja selvittää, voidaanko joidenkin kriteerien osalta joustaa hakutilanteessa ja kehittää heikkouksia koulutuksen aikana. Mielestäni tämä olisi viisautta.

Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin esitetään ensi vuodelle 2,75 miljoonaa euroa enemmän kuin vuodelle 2017. Tämä on perusteltua. Olemme pystyneet toteuttamaan vapaaehtoisia palautuksia enemmän kuin muut Euroopan maat. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden maasta poistaminen on haasteellista ja aikaa vievää toimintaa. Saattotoimintaa tehdään tehostetusti valtakunnallisesti. Erityisesti Lähi-itään, Aasiaan ja Afrikkaan suuntautuvat saattomatkat ovat ajallisesti pitkiä ja sen vuoksi poliisille raskaita. Saatettavat eivät ole vapaaehtoisesti palaavia. Matka kohdemaahan kestää lentoreitityksistä riippuen yhtäjaksoisesti vuorokaudesta puoleentoista. Koko tämän ajan saatettavaa joudutaan valvomaan, ettei hän vahingoita itseään, saattopartion jäseniä tai ketään ulkopuolista ihmistä missään matkan vaiheessa.

Haluan nostaa tässä puheessani esiin näiden saattomatkojen paluumatkan palkkaukseen liittyvät epäkohdat, joista täällä on jo keskusteltu. Saattoja tekevät poliisimiehet saavat paluumatkalta palkkaa vain ajalta 5 tuntia 31 minuuttia. Todellisuudessa paluumatkat yllä mainituista kohteista kestävät usein 14–16 tuntia. Mitä kauempana pääkaupunkiseudulta asuu, sitä pidempi on kotimatka ajallisesti, huonoimmillaan vielä edellä mainittuakin pidempi. Kaikki 5 tuntia 31 minuuttia ylittävä paluumatkaan kuluva aika katsotaan omaksi vapaa-ajaksi, josta ei saa mitään korvausta. Mielestäni tämä asia tulisi korjata pikaisesti kuntoon, koska saattomatkat entisestään lisääntyvät.

Pidän hyvänä, että huumausaineiden katukaupan valvontaan sekä ulkomaalaisvalvontaan kadonneiden henkilöiden tavoittamiseksi lisätään 250 000 euroa sekä 220 000 euroa

Budjetin alikohta PTK 139/2017 vp

kohdistetaan poliisilaitosten koulupoliisitoiminnan turvaamiseen ja kehittämiseen kohdennettuna eri poliisilaitoksille. Nämä kohteet ovat erittäin tärkeitä.

Ensi vuoden talousarvio näyttää myös Rajavartioston osalta kohtuulliselta mutta ei hyvältä. Rajan toimintamenoihin esitetään 235 292 miljoonaa euroa. Tämä rahoitus mahdollistaa 55 uuden rajavartijan palkkaamisen itärajan valvonnan lisäämiseen. Lisäksi Raja kohdentaa sisäisin siirtein 80 rajavartijaa itärajan ylityspaikoille. Näin voidaan toteuttaa suurin osa sisäisen turvallisuuden selonteossa linjatusta itärajan perustason valvonnan turvaamiseen tarvittavasta 160 rajavartijan lisäyksestä. Lisämäärärahat on tarkoitus käyttää nimenomaan lisääntyvien tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen, eli ne eivät poista Rajan muihin tehtäviin kohdistuvaa sopeuttamistarvetta.

Arvoisa puhemies! Silloin kun ihmisellä on hätä, soitetaan hätäkeskukseen. Se onkin yksi keskeisistä toimijoista meidän kriisinsietokykymme ylläpitämisessä. Arjen turvallisuuden tuottaminen aloitetaan tätä kautta. Sisäisen turvallisuuden selonteossa mainitaan, että nykyisenkaltainen hätäkeskustoiminta edellyttää vähintään 630 henkilötyövuoden tasoa. Henkilöstön määrä kuitenkin vähenee koko ajan, ja laitoksen toiminnalliset tulokset ovat laskeneet jo useamman vuoden ajan. Koulutusta on lisättävä, jotta saadaan uusia päivystäjiä. Pidän hyvänä, että valiokunta lisää 400 000 euroa korjaamaan Hätäkeskuslaitoksen henkilöstövajetta. Tämä auttaa jonkin verran mutta ei riittävästi.

Puhemies Maria Lohela: Nyt tämän pääluokan keskusteluun tältä erää varattu aika on päättynyt, joten yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.